

SOSYAL BİLİMLER BAĞLAMINDA TÜRKİYE'DE ADALET MESLEK LİSELERİNİN VE ÖĞRETİM PROGRAMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

SOCIAL SCIENCES IN THE CONTEXT OF THE EVALUATION OF THE JUSTICE
VOCATIONAL HIGH AND TEACHING PROGRAMS IN TURKEY

Sami ÇELİK¹
Feyzullah EZER²

Öz

Türkiye'de Adalet kavramının öğrenciler tarafından özümsemesini sağlamak için, okul öncesi dönemden başlayıp en üst kademeye kadar süren bir eğitim zinciri hâkimdir. Bu eğitim içerisinde ilköğretim ve ortaokullardaki öğrencilere Adalet ve Eşitlik kavramlarını öğretecek temel ders Sosyal Bilgilerdir. Bu derste, Sosyal Bilimler içerisindeki çeşitli disiplinlerden yararlanarak, öğrencilere çok farklı bilgi ve değerler sunulmaktadır. Ortaöğretim düzeyinde adalet eğitimi ise; tarih, felsefe gibi disiplinlerin haricinde, Adalet Alanına yönelik eğitim vermek ve bu alanın ihtiyacı olan elemanları yetiştirmek için açılmış olan Adalet Meslek Liseleri tarafından sağlanır.

Bu çalışmanın amacı, Adalet Meslek Liselerini ve öğretim programlarını değerlendirmektir. Literatür taraması ve doküman analizi metoduyla yürütülen çalışmada, Adalet Meslek Liselerinin, öğrencilerin yetiştirilmesinde ve mezunların istihdamı olmak üzere ciddi sorunlarla karşı karşıya olduğu belirlenmiştir. Çalışmada, bu sorunların temel nedenlerinin öğretmen eksikliği ve öğretim programları olduğu değerlendirilmiştir. Bu bakımdan Adalet Meslek Liselerine atanan meslek öğretmenlerinin donanımlı olmasının ve öğretim programlarının, başta amaç olmak üzere tüm öğeleriyle yeniden ele alınmasının yararlı olacağı kanaatine varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: sosyal bilimler, adalet eğitimi, adalet meslek liseleri, adalet öğretim programları

Abstract

The concept of Justice in Turkey to be absorbed by students starting from preschool to provide top level training which lasted until chain is a judge. The primary and middle schools students this scientific justice and equality will teach core subjects the concepts of Social information. Taking advantage of the various disciplines within the social sciences, offers very different information and values to students. If the justice training at secondary education level, history, geography, philosophy, except for such disciplines, training for Justice Area and is in need of elements of that space was opened to cultivate is provided by Vocational Justice.

The aim of this study is to evaluate the justice Vocational and educational programs, the high school. Justice vocational high schools, students, and alumni in the upbringing of employment was determined to confront serious problems. In the study, the main cause of these problems is the lack of teachers and teaching programs are evaluated. In this regard, Justice Vocational high schools, vocational teachers assigned to educational programs, primarily being equipped with the goal to recapture all the items taken was concluded to be useful.

Key Words: social sciences, education, justice, justice, justice, teaching vocational programs

¹ Adalet Öğretmeni, Murat Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi; Fırat Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, Elazığ.
e-mail: sami-celik@hotmail.com

² Yrd. Doç. Dr.; Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Elazığ. e-mail: fezer@firat.edu.tr

1. GİRİŞ

Günümüzde gelişmiş tüm toplumlar için “demokrasi” vazgeçilmez bir öge olmakla kalmayıp, bir yaşam biçimi olarak kabul edilmektedir. Demokratik yaşam biçiminde toplumu bir arada tutan ve sosyal sermaye olarak da nitelendirilen birçok değer vardır. Bu değerlerden birisi de “adalet” tir. Adalet, bir toplumda sosyal ve ekonomik yaşamın temel belirleyicilerinden birisidir. Adalet kavramı, felsefe tarihinin önemli kavramlarından ve oldukça zengin bir tarihsel gelişim sürecine sahiptir (Çetin, 2010: 169). Aristoteles adaleti evrensel ve özel olmak üzere ikiye ayırır. Yasalara itaat anlamında adalet aynı zamanda bir erdemdir. Bir toplumda değerlerin, ilkelerin ideallerin, erdemlerin cisimleşmiş, somutlaşmış, hayata geçirilmiş olması durumudur. Adalet en yüce, nesnel ve mutlak bir değer olarak insanın davranışını ahlaki açıdan inceleyen ve eleştiren bir düşünce biçiminde karşımıza çıkar. Ulpian’a göre adalet, herkese hakkını vermeyi ifade eden sabit ve kalıcı bir eğilimdir. Rawls’a göre adalet, doğruluğun, düşünce sistemlerinin ilk erdemi olması gibi, adalet, toplumların ilk erdemidir (Topakkaya, 2009: 622; Karagöz, 2002: 267). Toplumsal yaşam için bu denli önemli olan demokrasi bilincinin kazandırılması ve adalet değerinin gelecek nesillere, çok küçük yaşlardan başlamak üzere aktarılmasında temel sorumluluk aile ve eğitim kurumuna aittir (Karatekin, Kuş, Merey ve Sönmez, 2012: 64).

Türkiye’de okullar, adalet değerini yeni kuşaklara aktarma sorumluluğunu çeşitli derslerle yerine getirmeye çalışır. Bu dersler, Hayat Bilgisi, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ile Sosyal Bilgilerdir. Bu noktada aile çok önemli olsa da özellikle Sosyal Bilgiler Dersinin rolü, azımsanmayacak kadar önemlidir. Çünkü “adalet” başta olmak üzere, demokratik tutum ve değerlerin yeni kuşaklara kazandırılmasında en uygun ders, Sosyal Bilgilerdir (Koçoğlu, 2013: 67; Yanpar, 2011: 38). Nitekim ülkemizde 1908'den günümüze kadar yayımlanan İlköğretim Sosyal Bilgiler müfredatlarının tamamında insan hakları ve demokrasi konularına içerik olarak yer verilmiştir. Bu durum, yeni Sosyal Bilgiler Dersi öğretim programı için de söylenebilir (Aktaş ve Mihdivanlı, 2011: 93). Konuyla ilgili araştırmalar, yeni Sosyal Bilgiler öğretim programlarında adalet değerinin yer aldığını ve öğretmenlerin, Sosyal Bilgiler programında belirtilen değerlerin tümünü çok önemli bulduklarını göstermektedir. Ayrıca bu değerlerden “adil olma”, “barış”, “dürüstlük”, “duygu ve düşüncelere saygı” değerlerinin ise önem derecesi açısından ilk sıralarda yer aldığı tespit edilmiştir. Bu rolün gereği olarak Sosyal Bilgiler Dersi öğretim programı, adalet kavramı da dâhil olmak üzere içerikte yer alan değerleri bireylere kazandırmayı amaçlamaktadır (Cüro ve Gömlüksiz, 2011: 95).

Sosyal Bilgiler Dersinin temel amacı, bireylere toplumsal kişilik ve yaşam becerileri kazandırmak ve onları toplumsallaştırmaktır (Gökçe, 2011: 176). Öğrencilerin demokratik değerleri benimsemiş, insan haklarına saygılı, katılımcı ve etkin vatandaşlar olarak yetişmesini sağlamaktır. Sosyal Bilgiler Dersi, ilköğretim okullarında nitelikli ve sorumlu vatandaş yetiştirmek amacıyla sosyal bilimler disiplinlerinden seçilmiş bilgilere dayalı olarak, öğrencilere toplumsal yaşamla ilgili temel

bilgi, beceri, tutum ve değerlerin kazandırıldığı bir çalışma alanı olarak tanımlanabilir (Memişoğlu, 2012: 66). Eğitimde yeni bir terim olan sosyal bilgiler, ABD’nin kökleşmesinde çok önemli kabul edilen, Yeni Sosyal Bilgiler Hareketinden (The New Social Studies Movement) çok etkilenmiştir. Sosyal bilgiler, okullardaki, tarih, coğrafya ve yurttaşlık bilgisi, sosyoloji, felsefe, antropoloji, sosyal psikoloji ve ekonomi gibi insanoğlunun sosyal etkinlikleri ve çevresiyle doğrudan doğruya ilgili disiplinleri içine alır (Tarman ve Acun, 2011: 59; Köken, 2002: 91).

Toplumsal yaşama zemin teşkil eden adalet başta olmak üzere değerlerin eğitim yoluyla bireylere kazandırılması, demokratik bir yaşam ve sağlıklı bir hukuk düzeni için tek başına yeterli değildir. Bu eğitimsel faaliyetler, hukuk düzeninin sağlanması ve adaletin temin edilmesinde, sistemi çalıştıracak profesyonel elemanların yetiştirilmesi ile desteklenmelidir (Çeken ve İmamoğlu, 2011: 72). Toplumsal yaşam için hayati öneme sahip hukuk düzeninin işletilmesi ve adaletin temin edilmesi için bu bir gerekliliktir. Bu gereklilikten hareketle, Türkiye’de adalet ve yasal sisteminin tepe noktalarına Hukuk Fakülteleri eleman yetiştirirken, sistemin alt öğelerine ara eleman yetiştirme görevi ise, Adalet Meslek Yüksek Okulları ile Adalet Meslek Liselerine verilmiştir. Bunlardan Adalet Meslek Liseleri, sözü edilen zincirlemenin en alt halkasını oluşturmaktadır. Burada yaşanan bir olumsuzluğun diğer halkalara da sirayet etmemesi mümkün değildir. Bu sebeple asıl sorun olarak, Adalet Meslek Liseleri ele alınmıştır.

2. ADALET MESLEK LİSELERİ

Türkiye’de önceleri, ortaöğretim düzeyinde adalet eğitimi, Adalet Bakanlığına bağlı, ortaokula dayalı üç yıl süreli meslek liseleri biçiminde yürütülmekteydi. Uzun süre bu şekilde öğrenimini sürdüren bu okullar, 2006 Yılı Şubat ayında 5450 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Bağlı Okulların Millî Eğitim Bakanlığına Devredilmesi ile ilgili kanunla, Sağlık Meslek Liseleri ve diğer okulların öğretim ve yönetimi ile ilgili görev ve hizmetleri Milli Eğitim Bakanlığına devredilmiştir (Özdaş, 2013: 57). Böylece, Adalet Bakanlığına ara meslek elemanı yetiştirmek üzere açılan Adalet Meslek Liseleri Milli Eğitim Bakanlığının sorumluluğuna geçmiştir. Bugün Mili Eğitim Bakanlığına bağlı Mesleki ve Teknik Ortaöğretim kurumları bünyesinde toplam 54 Adalet Meslek Lisesi eğitim ve öğretimini sürdürmektedir.

Bünyesinde Zabıt Kâtipliği ve İnfaz Koruma Memurluğu bölümlerini bulunduran Adalet Meslek Liselerinin amaçları bölümlere göre değişmektedir. Bu okullardaki Zabıt Kâtipliği programının amacı, Adalet Bakanlığı bünyesindeki yardımcı personel ihtiyacını karşılamaya dönük meslek elemanı yetiştirmektir (Varış, 1996: 134). İnfaz Koruma Memurluğu Programı ise, Ceza ve Tevkif Evlerinde çalışmak ve güvenliği sağlamak üzere profesyonel eleman yetiştirmektir. Adalet Meslek Lisesi mezunlarına “Adalet Meslek Elemanı” unvanı verilmektedir.

Adalet Meslek Liselerinin kısa zamanda bu denli rağbet görmesinin ana nedeni, Adalet Bakanlığının bu okul mezunlarına yönelik sunduğu istihdam olanağıdır. Türkiye’de Meslek Liseleri mezunları arasında istihdam konusunda oldukça ciddi sorunların yaşandığı bir dönemde, Adalet Meslek Liseleri mezunlarının azımsanmayacak oranda başta Adalet Bakanlığı olmak üzere kamuda iş bulması, Devlet okulları haricinde özel okulları da bu konuda harekete geçirmiş ve bunun sonucunda birçok Adalet Meslek Liseleri açılmıştır (Şeker, 2013: 62). Ancak son zamanlarda bu konudaki arz-talep dengesi göz ardı edilerek, Adalet Meslek Liselerine oldukça yüksek sayıda öğrenci kontenjanı ayrılmaya başlanmıştır. Adalet Meslek Liselerinin, Adalet Bakanlığı ile kamunun ihtiyacından çok fazla mezun vermesi, ciddi bir soruna yol açmıştır. Bu sorun, Adalet Meslek Liseleri mezunlarının istihdamı problemidir. Bu problem, önlem alınmadığı takdirde orta vadede Adalet Meslek Liselerinin itibarına gölge düşürme potansiyeli taşımaktadır (Çengelci ve Yaşar, 2012: 23). Uzun vadede ise Adalet Meslek Liselerinin kapanmasına ve dolayısıyla Adalet Meslek Yüksek Okullarına yerleşen öğrencilerinde niteliklerinin düşmesine neden olacaktır.

Adalet Meslek Lisesi mezunlarının istihdamı sorununun tek nedeni arz-talep dengesinin göz ardı edilmesi değildir. Asıl sorunun, Adalet Meslek Liselerinde kullanılan öğretim programlarından kaynaklandığı söylenebilir. Çünkü herhangi bir öğretim kurumunda mezunlara renk ve şekil veren, onların niteliğini belirleyen ana değişken, öğretim programlarıdır (Fidan, 1996: 165). Nitekim Adalet Meslek Lisesi mezunlarının istihdam sorununun öğretim programlarının yeniden hazırlanarak güncellenmesi ile çözülebileceği kanaatindeyiz.

2.1. Adalet Meslek Liseleri Öğretim Programları

Türk eğitim sistemi hiyerarşisinde 4. Kademeyi teşkil eden, ortaöğretim programı Adalet Meslek Liselerinin öğrenim süresi dört yıldır. Bu dört yıl süresince öğrenciler, farklı hukuk ve adalet alanlarına ilişkin temel bilgi dersleri ile genel kültür dersleri almaktadırlar. Bu dersler, esasta temel hukuk dersleri, meslek dersleri, genel kültür dersleri ve seçmeli dersler kategorilerinde toplanabilir. Adalet Meslek Lisesi öğrencileri, teorik dersler yanında, onları profesyonel meslek hayatına hazırlayacak uygulamaya yönelik dersler de almaktadırlar. Bu dersler bilişim alt yapısını güçlendirme, kalem işlerini uygulamalı öğrenme ile kurum ve kuruluşlarda adalet işleyişini uygulamalı olarak görmeye yöneliktir (Akpınar ve Kaymakçı, 2012: 605). Buna ek olarak, Adalet Meslek Lisesi öğrencilerinin mezuniyetten sonra Sınavsız Geçiş Haklarını kullanarak Adalet Ön Lisans programlarına devam ettikleri düşünülerek, Ön Lisans programlarına yardımcı olabilecek dersler de içermektedir.

Öğretim programının amaçlarını yeni bir perspektiften ele almak gereklidir. Çünkü Adalet Meslek Lisesi mezunlarının istihdamını zorlaştıran ana nedenlerden birisi de, bu okullardaki mevcut öğretim programlarının tek amaçlı yapısıdır. Halen Adalet Meslek Liselerinin öğretim programlarının

yegâne amacı, adeta Devlete ve hatta büyük oranda Adalet Bakanlığına memur yetiştirmekle sınırlıdır. Bu durum, mezunların istihdamı bakımından önemli bir kısıttır. Yapılması gereken, Adalet Meslek Liselerinin öğretim programlarının amaçlarını çoğul hale getirmektir (Balcı ve Yanper, 2013: 14). Çok amaçlı Adalet Meslek Liseleri öğretim programlarından mezun olanların istihdam olasılığının da artması beklenebilir. Amaçları çoklu hale getirilmiş Adalet Meslek Lisesi öğretim programlarının içerik başta olmak üzere, diğer öğeleri de buna göre düzenlenmelidir. Bu ise oldukça geniş kapsamlı bir öğretim programı geliştirme anlamına gelmektedir. Ancak en önemlisi ise, çok amaçlı Adalet Meslek Lisesi öğretim programları geliştirilmesi çalışmalarının, Türk Adalet ve Hukuk Sistemi bütünlüğü, göz önünde bulundurularak yapılmasıdır (Ertürk, 1998: 109). Bunun anlamı, 4. Kademe eğitim hiyerarşisinde yer alan Adalet Meslek Liselerinin öğretim programlarının düzenlenmesinde, 5. Kademe olan Adalet Meslek Yüksekokulları ile 6. Kademe olan Hukuk Fakültelerinin birlikte ele alınmasıdır. Bu düzenleme ile Adalet Meslek Lisesi mezunları esas olarak Adalet Meslek Yüksek Okullarına öğrenci kaynaklığı yapması ile beraber Adalet Bakanlığında çalışmak üzere ara meslek elemanı olarak yetiştirilmelidir. Adalet Meslek Liseleri programlarına eklemeler yapılarak mezunlara başka sahalarda da istihdam sağlanabilmelidir.

Aşağıda Adalet Bölümüne ilişkin Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde geçerli olan Çerçeve Öğretim Programı yer almaktadır. Bu program Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanmıştır ve Türkiye’deki tüm Adalet Meslek Liselerinde ortak bir Çerçeve Öğretim Programı olarak kullanılmaktadır.

Anadolu Meslek Lisesi Adalet Alanı Haftalık Ders Çizelgesi
(Zabıt Kâtipliği, İnfaz ve Koruma Dalları)

DERS KATEGORİLERİ	DERSLER	9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF
ORTAK DERSLER	DİL VE ANLATIM (*)	2	2	2	2
	TÜRK EDEBİYATI	3	3	3	3
	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	1	1	1	1
	TARİH	2	2	-	-
	T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	2	-
	COĞRAFYA	2	2	-	-
	MATEMATİK	6	6	-	-
	FİZİK	2	2	-	-
	KİMYA	2	2	-	-
	BİYOLOJİ	3	3	-	-
	SAĞLIK BİLGİSİ	1	-	-	-
	FELSEFE	-	-	2	-
	YABANCI DİL	6	4	4	4
	BEDEN EĞİTİMİ	2	2	2	-
	GÖRSEL SANATLAR /MÜZİK	1	-	-	-
TRAFİK VE İLK YARDIM	-	-	-	1	
TOPLAM		33	29	16	11

ALAN/DAL DERSLERİ	ALAN ORTAK DERSLERİ	MESLEKİ GELİŞİM	2	-	-	-
		İŞ ORGANİZASYONU	-	2	-	-
		DOSYALAMA VE ARŞİVLEME	-	2	-	-
		BİLGİSAYARDA KLAVYE KULLANIMI	-	3	-	-
		BİLGİSAYARDA OFİS PROGRAMLARI	-	4	-	-
		TEMEL HUKUK (*)	-	3	-	-
		KAMU VE ÖZEL HUKUK	-	-	4	-
		TİCARİ BELGELER	-	-	2	-
	DAL DERSLERİ	İŞLETMELERDE BECERİ EĞİTİMİ (*)	-	-	9	16**/24
		KOMİSYON YAZI İŞLERİ				
		HUKUK MAHKEMELERİ YAZI İŞLERİ				
		CEZA MAHKEMELERİ YAZI İŞLERİ				
		YÜKSEK YARGI YAZI İŞLERİ (*)				
		İDARE VE VERGİ MAHKEMELERİ YAZI İŞLERİ				
		CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI YAZI İŞLERİ (*)				
		BÖLGE MAHKEMELERİ YAZI İŞLERİ				
		TAKİP HUKUKU				
		HÜKÜMLÜ VE TUTUKLU İŞLEMLERİ (*)				
		HÜKÜMLÜ VE TUTUKLU PSİKOLOJİSİ				
		CEZA İNFAZ KURUMU GÜVENLİĞİ (*)				
CEZA İNFAZ KURUMU ULUSAL YARGI AĞI						
GENEL HİZMETLER						
BİLGİSAYARDA HIZLI KLAVYE KULLANIMI						
İŞ VE TİCARET HUKUKU						
GİRİŞİMCİLİK VE İŞLETME YÖNETİMİ						
ALAN/DAL DERS SAATLERİ TOPLAMI		2	14	15	16**/24	
SEÇMELİ DERS SAATİ TOPLAMI		3	-	8	12**/4	
REHBERLİK VE YÖNLENDİRME		1	1	1	1	
TOPLAM DERS SAATİ		39	44	40	40	

(*) Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği uyarınca yılsonu başarı puanı ile başarılı Sayılmayacak derslerdir.

(**) İşletmelerde beceri eğitimi uygulaması yapılmayan ancak bu eğitimi yönetmelik gereği staj yoluyla tamamlayan kurumlarda uygulanır. Kaynak: www.megep.meb.gov.tr.

3. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada taranan belgeler sonucunda, Türk hukuk ve adalet sisteminin daha sağlıklı işleyebilmesinde önemli rol ve sorumluları olan nitelikli ara elemanları yetiştiren Adalet Meslek Liseleri, mezunların istihdamı konusunda ciddi bir sorunla karşı karşıya olduğu söylenebilir. Birçok nedeni olmakla birlikte bu sorunun ana kaynağı öğretim programlarıdır. Bu bakımdan Adalet Meslek Liseleri öğretim programlarının amaç, içerik, öğretim yöntemleri, uygulama sorunları bakımından yeniden düzenlenmesi zorunludur. Bu düzenlemelere destek olmak üzere, sözü geçen programları işletmekle yükümlü öğretmenlerin niteliklerinin de standart hale getirilmesinde yarar vardır. Bunlara ilave olarak, Adalet Meslek Lisesinin Türk eğitim hiyerarşisindeki konumu, bağlı bulunduğu veya bulunması gereken birim açısından da tartışılması önemlidir. Bu tartışmaların Millî Eğitim Bakanlığı ile Yükseköğretim Kurulu sistemi içerisinde yapılması, sorunlara daha gerçekçi çözümler bulabilmek açısından önem arz etmektedir.

Adalet Meslek Liseleri öğrenci kontenjanları, arz-talep dengesi gözetilerek Adalet Bakanlığı, Çalışma Bakanlığı, Maliye Bakanlığı gibi ilgili bakanlıklar ve Yükseköğretim Kurulunun katılımıyla Milli Eğitim Bakanlığının koordinasyonunda belirlenmelidir. Böylece orta vadede mezunların istihdamı kolaylaştırılabilir. Adalet Meslek Lisesi mezunlarının sınavsız geçiş haklarını kullanarak Adalet Meslek Yüksekokullarına devam etmeleri için kontenjan artırımı yapılabilir. Ayrıca Hukuk Fakülteleri ile Kamu Yönetimi Bölümlerini tercih ettikleri takdirde ek puan verilmesi söz konusu olabilir. Adalet Meslek Liselerinde görev yapacak öğretmenler de, alanında lisans eğitimi almış ve deneyimli olmak şartları aranmaktadır. Ancak, programın uygulanma aşamasında meslek elemanlarından da yararlanılması gerekmektedir. Buna rağmen, mevcut uygulamada Adalet Meslek Liselerinde farklı branşlarda öğretmenlerin istihdam edildiği de bilinmektedir. Bu durum, Adalet Meslek Liselerinin kendisinden beklenen görevleri tam olarak yerine getirmesi bakımından bir sorun olarak kabul edilebilir.

Adalet Meslek Liselerinin öğretim programları, mezunların istihdamını kolaylaştırmak üzere mercek altına alınabilir. Bu noktada öncelikle yapılması gereken, Adalet Meslek Liseleri öğretim programlarını, bu programların ürünü olan mezunların niteliğini yükseltecek şekilde yeniden ele almaktır. Bilimsel bir şekilde ve ilgililerin geniş katılımıyla yapılacak bu yeniden ele alma işlemi, bir anlamda sözü geçen programların değerlendirilerek revize edilmesidir. Bunun için öncelikle, ilgili tüm kamu ve özel sektör temsilcilerinin katılımıyla komisyonlar kurularak, Adalet Meslek Liselerinin öğretim programı sorunları belirlenmelidir. Adalet Meslek Lisesi öğretim programlarını, mezunlara daha fazla istihdam olanağı sağlamak ve bir üst düzey eğitime geçmekte yardımcı olmak üzere yeniden düzenlenmesi gereklidir.

Bir başka sorun da Adalet Meslek Liseleri ile Adalet Meslek Yüksek Okullarının, farklı kademelerde olmasına rağmen, benzer isimlerde meslek elemanı mezun etmesidir. Farklı kademelerde bulunan iki okulun aynı meslek elemanını yetiştirmesi, uygulamada statü, rol ve sorumluluk karmaşasına yol açmaktadır. Bu karmaşa kamuoyunda, yetiştirdikleri ürün itibarıyla Adalet Meslek Yüksek Okulları ile Adalet Meslek Liselerinin aynı statüde algılanmasına yol açmaktadır. Dolayısıyla Adalet Meslek Liseleri öğretim programlarında yapılacak sözü geçen düzenleme ile bu soruna da çözüm getirilebilir. Bu konuda Mesleki Yeterlilikler Kurumuna da sorumluluk düşmektedir. Mesleki Yeterlilik Kurumu, Türk eğitim sistemi hiyerarşisinde yer alan okulların statülerini daha net şekilde belirlemelidir.

KAYNAKÇA

- Akpınar, M. ve Kaymakçı: (2012). Ülkemizde Sosyal Bilgiler Öğretiminin Genel Amaçlarına Karşılaştırmalı Bir Bakış. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20 (2): 605-626.
- Balcı, A. ve Yanper Yelken, T. (2013). İlköğretim Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Değerler ve Değer Eğitimi Uygulamaları Konusunda Öğretmen Görüşleri. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1): 5-14.
- Balkan, A. ve Üstütaş, İ. (2013). Mesleki Eğitimde Yeni Cazibe Merkezleri: Adalet Meslek Yüksekokulları. 3.Uluslararası Meslek Yüksekokulu Sempozyumu, 2-4 Ekim, Ardahan.
- Büyükkaragöz, S. (1997). *Program Geliştirme-Kaynak ve Metinler*. Konya: Kuzucular Ofset (2. Baskı).
- Çetin, K. (2010). Türk Eğitim Tarihinde Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgilerin Tarihsel Süreci. e-dergi.atauni.edu.tr/ataunisobil/article/download.
- Deveci, H. ve Gündoğan Bayır, Ö. (2011). Hayallerdeki Sosyal Bilgiler: İlköğretim Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Algıları. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 2 , Sayı 4.
- Doğan: (2014). Uygurlik Merkezli Ahlak ve Adalet Eğitimi Yaklaşımı. *BEU. SBE. Dergisi*. 3 (1): 111-126.
- Ertürk, S. (1998). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Meteksan (10. Baskı).
- Fidan, N. (1996). *Okulda Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Alkım Yayınevi
- Gökçe, N. (2011). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Toplum Hizmet Uygulamalarına İlişkin Değerlendirmeleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, Cilt 8 , Sayı 2.
- Gömlüksiz, M. N. ve Cüro, E. (2011). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Değerlere İlişkin Öğrenci Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, Cilt 8 , Sayı 1.
- İmamoğlu, H. V. ve Çeken, R. (2011). İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinin Bilim Tarihi Açısından Fen ve Teknoloji Dersi ile İlişkilendirilmesi Üzerine Disiplinler Arası Bir Bakış. *ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*. 2 (3): 72-87.
- Karagöz, Y. (2002). Liberal Öğretimde Adalet, Hak ve Özgürlük. C.Ü. *Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt :26, No:267-295 .
- Karatekin, K., Merey, Z., Sönmez, Ö. F. ve Kuş, Z. (2012).Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının İnsan Hakları Eğitimine Yönelik Tutumları. *Turkish Studies-International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Cilt 7, Sayı 4.
- Koçoğlu, E. (2012). Cumhuriyetten Günümüze İnsan Hakları ve Demokrasi Kavramları Açısından Sosyal Bilgiler Dersi Eğitim Programının İncelenmesi. *Dicle Üniversitesi Elektronik Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. Yıl 2012 , Sayı 1.
- Köken, N. (2002). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Soru Sorma Metodunun Önemi. *AKÜ, Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (2): 91-104.
- Memişoğlu, H. (2012). İlköğretim 4-5 Sosyal Bilgiler Ders Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(2): 66-81.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2015), “Haftalık Ders Çizelgeleri”, [http:// www.megep.meb.gov.tr](http://www.megep.meb.gov.tr) (Erişim Tarihi: 07.01.2015)
- Mindivanlı, E. Küçük, B. Ve Aktaş, E. (2012). Sosyal Bilgiler Dersinde Değerlerin Aktarımında Atasözleri ve Deyimlerin Kullanımı. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1 (3): 93-101.

- Özdaş, F. (2013). Ortaokullarda Değerler Eğitimi ve İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Şeker, M. (2013). 8. Sınıf Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi Ders Kitaplarının Öğrenme Stilleri Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1.
- Tarman, B. ve Acun, İ. (2011). Sosyal Bilgiler Eğitimi ve Yeni Bir Sosyal Bilgiler Hareketi. *Journal of Social Studies Education Research*. Cilt 1 , Sayı 1.
- Topakkaya, A. (2009). Aristoteles’te Adalet Kavramı. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2 (6): 622-633.
- Varış, F. (1996). Eğitimde Program Geliştirme Teori-Teknikler. Ankara: Meteksan (10. Baskı).
- Yanpar Yelken, T. (2011). Değerler Eğitiminin İyileştirilmesi İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi Ve Bir Program Modülü Örneğinin Geliştirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. Cilt 10 , Sayı 38.
- Yaşar, Ş. ve Çengelci, T. (2012). Sosyal Bilgiler Dersinde Değerler Eğitimine İlişkin Bir Durum Çalışması. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 3 (9): 23-32.